

Informace k novele zákona o obcích společenství obcí

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.
Ministerstvo vnitra, OSR

**Porada se zástupci krajských úřadů, KVOP, SMO, SMS a dalších subjektů,
ODK, 5. 3. 2024**

Základní východiska

- Nová forma **meziobecní spolupráce**, platná od 1.1. 2024
- Navazuje na stávající dobrovolné svazky obcí
- Zaměřena na koordinaci veřejných služeb v mikroregionálním kontextu
- Umožňuje zřídit pozici **sdíleného úředníka**
- Jedná se o subjekt, který je možné pověřit dalšími úkoly prostřednictvím specializovaných zákonů

Východiska legislativní úpravy

1. Priority MV v oblasti strategického rozvoje meziobecní spolupráce ve funkčních mikroregionech obsažené v Koncepti klientsky orientovaná veřejná správa.
2. Výstup z projektů zaměřených na podporu strategických forem meziobecní spolupráce v ČR realizované SMO ČR v letech 2013-2021 (strategická spolupráce – Obce sobě; Centra společných služeb).
3. Priority MMR v oblasti strategického zaměření meziobecní spolupráce ve funkčních mikroregionech obsažené ve SRR ČR 2021+ a v Koncepti rozvoje venkova ČR.
4. Opakovaná doporučení OECD ohledně nastavení administrativní kapacity na mikroregionální úrovni (obvodech ORP) s cílem zajistit rozvoj těchto území a zlepšit výkon správy.

Mikroregionální struktura ČR

Je představována správními obvody ORP

= **funkční regiony**, kde obec III. typu představuje centrum pro:

- vyšší služby (střední školy, specializovaná zdravotní péče)
- veřejné služby
- širokou nabídku pracovních příležitostí
- definovány na základě přirozených územních vazeb, **celkem 205 území pro potřeby výkonu správy**
- **odehrává se zde naprostá většina denních aktivit obyvatelstva**
- **role sídel potvrzena** využitím dat mobilních operátorů o mobilitě občanů (projekt Big data) a SLBD 2021
- **Ministerstvo vnitra může měnit hranice ORP, pokud k tomu existují objektivní důvody (preference vyjížd'ky) a je to poptáváno ze strany obcí**
- SO ORP představují základ územně správního členění, od které se odvozují POU a okresy; síť okresů z roku 1960 je v podstatě již opuštěna

Strategická spolupráce obcí ve funkčních územích

1. Přirozeně uspořádané, dostatečně velké území
2. Svazky obcí, respektive společenství, jsou veřejnoprávní entity, které mohou nést zodpovědnost za koordinaci a rozvoj veřejných služeb, včetně oblasti školství
3. Hospodaří dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
4. Mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další právnické osoby (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právnické osoby)
5. Společenství obcí mohou zajišťovat faktický výkon veřejné správy

Postavení společenství obcí

Společenství obcí

§ 53a

- (1) Společenství obcí je svazek obcí, který splňuje podmínky stanovené tímto zákonem
- (2) Předmětem činnosti společenství obcí je vedle činností svazku obcí podle § 50 odst. 1 **zajišťování koordinace veřejných služeb na území členských obcí a strategického rozvoje tohoto území. Za tímto účelem společenství obcí zpracovává strategii rozvoje společenství obcí.** Strategii rozvoje společenství obcí schvaluje shromáždění starostů třípětinovou většinou všech svých členů.
- (3) Předmětem činnosti společenství obcí může být i **zajišťování činností podle § 53e.**
- (4) **Stanoví-li tak zvláštní zákon, může společenství obcí vykonávat i další činnosti.**

Územní základ společenství obcí

§ 53b

- (1) Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy**
  - a) je alespoň 15 obcí, nebo**
  - b) jsou alespoň tři pětiny všech obcí ze správního obvodu obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.**
- (2) Členy společenství obcí mohou být pouze obce nacházející se ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností.**
- (3) Obec může být členem pouze jednoho společenství obcí.**
- (4) Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
  - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,**
  - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,**
  - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a**
  - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.**

Orgány společenství

§ 53d

1) Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů složené ze starostů členských obcí;

starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce. Shromáždění starostů rozhoduje o všech záležitostech společenství obcí, pokud stanovy nesvěřují rozhodování jinému orgánu společenství obcí. Shromáždění starostů je vyhrazeno

- a) schvalovat strategii rozvoje společenství obcí,**
- b) schvalovat rozpočet společenství obcí, střednědobý výhled rozpočtu společenství obcí, závěrečný účet společenství obcí a účetní závěrku společenství obcí sestavenou k rozvahovému dni,**
- c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy společenství obcí,**
- d) rozhodovat o přistoupení další obce do společenství obcí,**
- e) rozhodovat o vyloučení obce ze společenství obcí,**
- f) rozhodovat o zrušení a zániku společenství obcí,**
- g) rozhodovat v záležitostech stanovených zvláštním právním předpisem.**

Text legislativy, novela zákona 128/2000 Sb., o obcích

§ 53d

(2) **V čele shromáždění starostů stojí předseda**, který je statutárním orgánem společenství obcí. Předsedu zastupuje místopředseda, případně více místopředsedů. Předseda a místopředseda jsou voleni shromážděním starostů z řad jeho členů. Je-li zvoleno více místopředsedů, určí shromáždění starostů, v jakém pořadí zastupují předsedu.

Výkon správních činností

§ 53e

Výkon správních činností⁵⁹⁾ může obec zajišťovat prostřednictvím zaměstnance společenství obcí, jehož je obec členem, za podmínek upravených stanovami společenství obcí a na základě dohody mezi společenstvím obcí a členskou obcí.

(2) **Výkon správních činností v přenesené působnosti** může obec zajišťovat prostřednictvím zaměstnance společenství obcí pouze ve vztahu k přenesené působnosti, kterou podle zákona **vykonávají všechny obecní úřady**. Prostřednictvím zaměstnance společenství obcí nemůže obec zajišťovat výkon přenesené působnosti podle volebních zákonů.

(3) Zaměstnanec společenství obcí vykonávající správní činnosti podle odstavce 1 má **postavení úředníka územního samosprávného celku zařazeného do obecního úřadu**. Oprávnění stanovit a ukládat zaměstnanci společenství obcí pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jeho práci a dávat mu k tomu účelu závazné pokyny má v rozsahu stanoveném podle odstavce 1 tajemník obecního úřadu; ostatní práva a povinnosti zaměstnavatele vykonává vůči tomuto zaměstnanci společenství obcí. Na zaměstnance a na společenství obcí se při tom vztahují ustanovení zákona o úřednících územních samosprávných celků obdobně.

Shrnutí a aktuální stav

- Návrh společenství obcí představuje kompromis mezi představami MV, SMO ČR, SMS, Asociace DSO ČR, krajů a rezortů.
- Společenství obcí vytváří nástroj pro možnou decentralizaci úkolů na pomezí samostatné a přenesené působnosti.
- Společenství obcí se nabízí jako systémový nástroj pro koordinaci veřejných služeb v území.
- Koncept společenství obcí byl předložen na jednání vlády bez rozporů.
- Schváleno 3.11. v PSP ČR s širokou podporou.
- Publikováno jako z.č. 418/2023 Sb.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Metodická podpora Ministerstva vnitra pro společenství obcí

Ing. Marek Jetmar. Ph.D

**Vedoucí oddělení dostupnosti a financování veřejné správy
Ministerstvo vnitra, OSR**

Metodická podpora Ministerstva vnitra

- Metodický postup pro vznik společenství [zveřejněno]
- Vzorové stanovy [zveřejněno]
- Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku [zveřejněno]
- Metodika činnosti společenství obcí (pracovně právní a organizační zajištění činnosti sdíleného úředníka) [zveřejněno]
- Metodika tvorby strategického dokumentu [bude zpracováno]

Metodický postup pro vznik společenství

- Připraveno pro oba možné případy, tj. 1) transformace DSO, 2) vytvoření společenství obcí jako nového právního subjektu
- Obsahuje: kritéria pro vznik společenství, formální specifiky (název, předmět činnosti, orgány), způsob vzniku společenství, zápis společenství do rejstříku,
- Vzor žádosti o zápis vzniku společenství obcí do rejstříku svazků obcí
  - prvozápis společenství obcí
  - transformace existujícího DSO na společenství obcí

Vzorové stanovy společenství obcí

- Navazují na vzorové stanovy DSO připravené MV OSR v roce 2019
- *Meziobecní spolupráce v ČR. Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce* (k dispozici na webu MV)
- Reflektují zkušenosti svazků obcí z projektu MOS – obce sobě

Vzorové stanovy společenství obcí

Stanovy upravují:

- Cíle a předmět činnosti s ohledem na § 50 a 53e zákona o obcích,
- Členství ve společenství obcí,
- Práva a povinnosti členů společenství obcí,
- Úpravu, změny stanov,
- Orgány společenství obcí a jejich vzájemné vztahy,
- Hospodaření společenství (hospodaření s majetkem, členské, příspěvky, rozdělení zisků a ztrát apod.),
- Zrušení a zánik společenství obcí.

Vzorové stanovy společenství obcí

Orgány společenství:

- **Zákon přímo upravuje:**
  - nejvyšší orgán – shromáždění starostů, reprezentující členskou obec,
  - statutární orgán – předseda, volený shromážděním starostů z jeho středu.
- **Další orgány:**
  - Rada – kolektivní výkonný orgán, volený shromážděním starostů z jeho středu,
  - Kontrolní komise – kontrolní orgán, volený shromážděním starostů,
  - Manažer společenství obcí – reprezentující administrativní kapacitu.

Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku

- Kritéria pro vznik společenství
  - Minimální počet členských obcí
  - Správní obvod ORP
  - Exkluzivita členství ve společenství obcí
  - Limitovaný počet společenství ve správním obvodu ORP
- Transformace stávajícího dobrovolného svazku obcí na společenství obcí
- Vznik společenství obcí jako nového subjektu

Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku

- Zápis společenství do rejstříku
  - Forma vedení rejstříku
  - Navrhovatel
  - Lhůta pro podání návrhu
  - Obsah a forma žádosti
    - ✓ 4.4.1. Název
    - ✓ 4.4.2. Předmět činnosti
    - ✓ 4.4.3. Orgány společenství
    - ✓ 4.4.4. Územní rozsah
    - ✓ Přílohy
  - Rozhodnutí o zápisu
- Zrušení postavení společenství obcí
- Vzor rozhodnutí KÚ o zápisu do rejstříku svazů obcí (prvozápis, transformace)

Metodické doporučení k činnosti společenství obcí

- Charakteristika společenství
- Předmět činnosti
  - a. Spolupráce v oblasti samostatné působnosti obcí
  - b. Strategie rozvoje
  - c. Výkon správních činností prostřednictvím “sdíleného úředníka“
  - d. Další činnosti
- Orgány společenství
- Manažer společenství

Metodické doporučení k činnosti společenství obcí

- Sdílený úředník
  - a. Role sdíleného úředníka a jeho postavení v rámci společenství
  - b. Povinnosti sdíleného úředníka a kvalifikace
  - c. Odměňování
  - d. Souběh pracovněprávního vztahu k obci a ke společenství
  - e. Odpovědnost z výkonu funkce
  - f. Rozhodování sdíleného úředníka
  - g. Doručování
- Hospodaření společenství

Společenství obcí, web

Webové stránky:

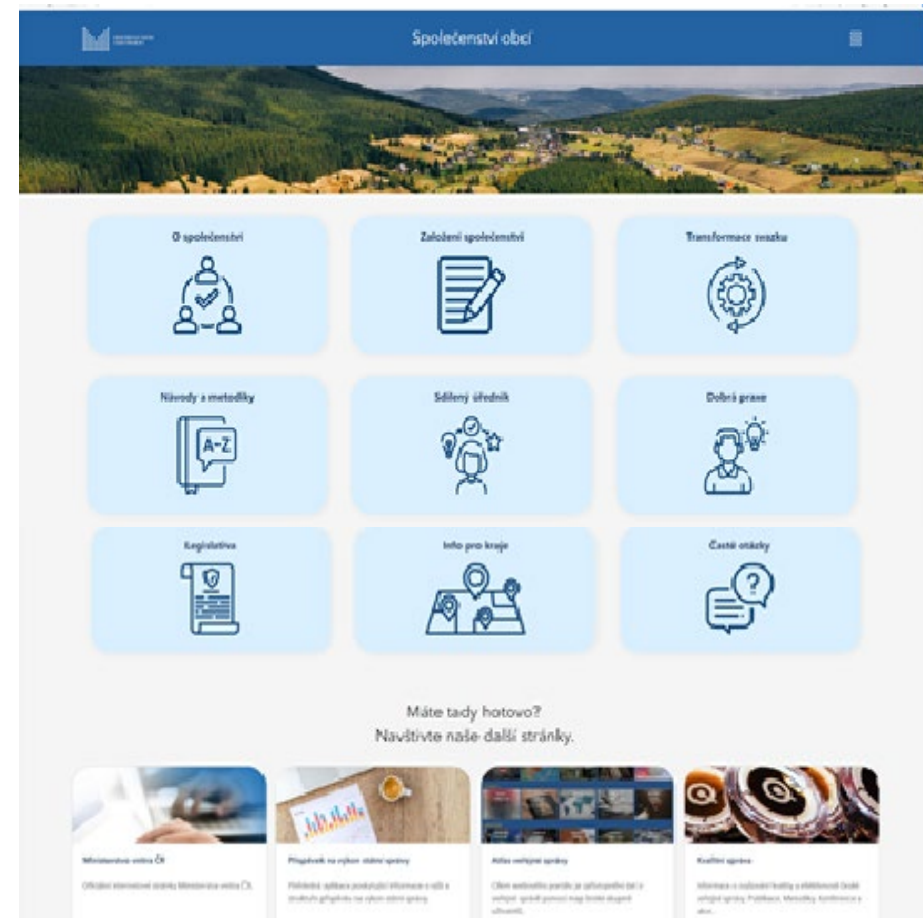
www.spolecenstviobci.cz → gov.cz

Základní informace o společenství obcí

Legislativní úprava

Metodická doporučení

Příklady dobré praxe

Děkuji za pozornost

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

marek.jetmar@mvcv.cz

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo vnitra